

PRESSEMEDDELELSE

PRESSEMEDDELELSE - AI i ældreplejen skaber svære valg mellem tryghed, privatliv og omsorg

Pressemeddelelse · Undervisning

Foto: Foto: Manny Becerra, Unsplash

Kunstig intelligens kan hjælpe med alt fra faldregistrering til dokumentation i ældreplejen. Men teknologien skaber også en række etiske dilemmaer, som ikke kan løses med enkle regler, viser nyt forskningsbrief fra CAISA.

Hvordan sikrer vi, at ældre mennesker får den bedst mulige hjælp, samtidig med at deres privatliv og selvbestemmelse respekteres? Det spørgsmål bliver stadig mere aktuelt, efterhånden som kunstig intelligens finder vej ind i ældreplejen.

Et nyt forskningsbrief fra CAISA – Det Nationale Center for AI i Samfundet – kortlægger seks centrale etiske spændinger, der opstår, når AI bliver en del af omsorgen for ældre borgere. Pointen er ikke, at teknologien i sig selv er god eller dårlig. Derimod peger briefet på, at AI

ofte tvinger medarbejdere, ledere, borgere og pårørende til at afveje værdier, som alle er vigtige, men som ikke altid kan opfyldes samtidig.

"Der findes ikke én rigtig måde at bruge AI i ældreplejen på. Min analyse viser, at teknologien hele tiden skaber situationer, hvor forskellige hensyn støder sammen. For eksempel kan et ønske om større tryghed også betyde mindre privatliv. Derfor er det afgørende, at de etiske diskussioner følger med den teknologiske udvikling," siger Agnete Meldgaard Hansen, lektor ved RUC og fellow ved CAISA, som har forfattet briefet.

Når tryghed og privatliv kolliderer

Et af de tydeligste dilemmaer handler om forholdet mellem sikkerhed og privatliv.

AI-baserede sensorer og monitoreringssystemer kan for eksempel registrere fald eller ændringer i en borgers adfærdsmønstre. Det kan gøre det muligt at reagere hurtigere på sygdom eller ulykker og dermed øge trygheden for både borgere og pårørende.

Men teknologien kan samtidig opleves som overvågning. Oplysninger om bevægelser, søvnrytmer eller daglige rutiner kan give et detaljeret indblik i menneskers private liv, og det rejser spørgsmål om, hvor grænsen går mellem omsorg og kontrol.

"Der findes ikke en universel løsning. Hvad der opleves som en rimelig balance, vil ofte afhænge af den enkelte borgers ønsker, behov og situation," påpeger Agnete Meldgaard Hansen.

Hvem har ansvaret, når AI giver råd?

Et andet centralt tema er spørgsmålet om autonomi og ansvar.

AI-systemer bruges i stigende grad til at understøtte beslutninger og arbejdsgange i sundheds- og omsorgssektoren. Teknologien kan hjælpe medarbejdere med at identificere behov eller prioritere opgaver, men den kan også påvirke de valg, som træffes i praksis.

Hvis medarbejdere i stigende grad læner sig op ad algoritmers anbefalinger, opstår spørgsmålet om, hvem der bærer ansvaret, når noget går galt. Samtidig kan der være risiko for, at borgeres egne ønsker eller medarbejderes faglige vurderinger får mindre plads.

"AI kan være en værdifuld støtte for både medarbejdere og ældre borgere, men teknologien fjerner ikke behovet for menneskelige vurderinger. Tværtimod bliver det endnu vigtigere at diskutere, hvordan vi ønsker, at omsorg, ansvar og selvbestemmelse skal se ud i fremtidens

ældrepleje," siger Agnete Meldgaard Hansen.

Hun understreger, at brugen af AI derfor ikke kun er et teknisk spørgsmål. Det handler også om styring, ansvar og tillid til de systemer, som indgår i plejen.

Effektivisering må ikke overskygge menneskelig omsorg

Mange kommuner ser AI som et muligt svar på manglende arbejdskraft og stigende pres på ældreområdet. Teknologien kan potentielt frigøre tid ved at automatisere administrative opgaver eller understøtte planlægning og dokumentation.

Forskningsbriefet peger imidlertid på, at løfter om effektivisering ved brug af AI-teknologier ikke nødvendigvis indfries automatisk. Det kræver ofte betydeligt menneskeligt arbejde at få AI til at indgå meningsfuldt i ældreplejen.

Omsorgsopgaver er svære at automatisere, og hvis teknologien skal skabe værdi i praksis, bør der være fokus på hvordan gevinsterne omsættes til bedre omsorg og mere tid til menneskelig kontakt.

"Sociale robotter og andre AI-løsninger kan i nogle situationer bidrage til aktivitet, selskab og støtte. Men de kan ikke uden videre erstatte relationer mellem mennesker," understreger Agnete Meldgaard Hansen.

Hun anbefaler, at kommuner og organisationer ser etik som en løbende proces frem for en tjekliste.

"Når nye AI-løsninger indføres, bør der skabes rum for dialog mellem medarbejdere, ledere, borgere og pårørende om de værdier, teknologien skal understøtte," foreslår hun.

Forskningsbriefet bygger på et systematisk litteraturreview af 43 internationale forskningsartikler samt ni kvalitative interviews med danske kommuner og centrale organisationer på ældreområdet. Formålet er at identificere de vigtigste etiske spændinger i brugen af kunstig intelligens i ældreplejen. Du kan finde dette og CAISAs øvrige [forskningsbriefs her](#). Briefet er også vedhæftet.

Seks etiske spændinger ved AI i ældreplejen

Briefet argumenterer for, at seks spændinger, som ikke kan fjernes, kan bruges som afsæt for bedre beslutninger om ansvarlig anvendelse af AI i ældreplejen:

- Privatliv, sikkerhed og overvågning
- Autonomi og selvbestemmelse
- Ansvar og tillid
- Persontilpasning versus standardisering
- Effektivitet og ressourceprioritering
- Menneskelighed og sociale relationer

For yderligere information:

Agnete Meldgaard Hansen, Københavns Universitet, +45 26 24 97 15, agmeha@ruc.dk

KILDE / LOGO: Københavns Universitet. FOTO: Manny Becerra, Unsplash.

Online: <https://pressemeddelelse.dk/pressemeddelelser/pressemeddelelse-ai-i-aeldreplejen-skaber-svaere-valg-mellem-tryghed-privatliv-og-omsorg/>

Pressemeddelelsen er videreformidlet af Pressemeddelelse.dk. Pressemeddelelse.dk er ikke ansvarlig for indholdet. Spørgsmål til indholdet rettes til Københavns Universitet.